

Prof. Dr. İlhan Helvacı
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Miras Hukuku - (17.10.2017) - 3. Hafta - 1. Ders

Son buluşmamızda kanuni mirasçılar kimdir ve zümre sisteminin prensipleri nelerdir, bunları konuşmuştuk. En son konuştuğumuz hususlardan bir tanesi de sağ kalan eşin mirasçılığı idi. Sağ kalan eşin mirasçılığı ile ilgili olarak birkaç tane hususu bugün ele almamız lazım.

Boşanma Kararının Etkisi

Medeni Kanunumuz 181. maddesi “Miras hakları” kenar başlığını taşıyor. Hükmün 1. fıkrasına göre: “Boşanan eşler, bu sıfatla birbirlerinin yasal mirasçısı olamazlar ve bu boşanmadan önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarruflarla, kendilerine sağlanan hakları aksi tasarruftan anlaşılmadıkça kaybederler.” Medeni Kanunumuzun adalet hissimizi tatmin eden, gayet mantıklı bir düzenlemesi var. Kanun diyor ki: “Boşanan eşler, bu sıfatla birbirlerinin yasal mirasçısı olamazlar.” Farkında mısınız ne kadar dikkatli şekilde kaleme aldığımız kanun koyucunun hükmü? Ne diyor? Boşanan eşler, bu sıfatla birbirlerinin yasal mirasçısı olamazlar. Belki boşanan eşlerin birbirleriyle aralarında evlenmeye engel olmayacak derecede bir kan hısımlığı olabilir ve bu nedenle birbirlerine mirasçı olabilirler. Tekrar bakalım hükme: Boşanan eşler, bu sıfatla birbirlerinin yasal mirasçısı olamazlar.

Arkasından yine kanun koyucu son derece dikkatle ilerliyor. Diyor ki: “Boşanmadan önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarruflarla, kendilerine sağlanan hakları, aksi tasarruftan da anlaşılmadıkça kaybederler.” Yani yine kanun koyucu son derece dikkatli bir şekilde ilerliyor. Diyor ki, boşanmadan önce yapılmış bir ölüme bağlı tasarruf varsa, yani örneğin; eşler evliyken yapılmış bir ölüme bağlı tasarruf varsa boşanmayla beraber, bu ölüme bağlı tasarruftaki düzenlemeler de hükümsüz hale gelecek diyor. Sadece ve sadece şöyle bir ikazı var kanun koyucunun. Diyor ki, kişi, ölüme bağlı tasarrufta bulunan koca veya kadın ölüme bağlı tasarrufunda aksini açıkça düzenlemiş olabilir, boşansak

dahi bu ölüme bağlı tasarruftaki hükümler geçerliliğini koruyacak demiş olabilir. Bu durumda ölüme bağlı tasarruf geçerli kalmaya devam edecektir.

Ama tabii bunun da farkındasınız: Taraflar evlendiler, boşandılar. Arkasından taraflardan bir tanesi veya her ikisi bir ölüme bağlı tasarruf yapmak istedi diğeri lehine, mümkün mü? Eski koca, eski karısını mirasçı atayabilir mi? Mümkün, hiçbir engel yok. Ne diyor kanun koyucu? Boşanmadan önce yapılan ölüme bağlı tasarruflar aksi tasarruftan anlaşılmadıkça sona ererler diyor. Gerçekten de baktığımızda, aksi tasarruftan anlaşılmadıkça boşanmadan önce yapılan ölüme bağlı tasarruflar sona eriyorlar. Boşanmadan sonra yapılan bir ölüme bağlı tasarruf varsa o tasarruf geçerli olmaya devam edecektir.

Boşanma Davası Esnasında Eşlerden Birinin Ölmesi

Peki, şimdi boşanma davası sürerken evliliğin taraflardan birinin ölümüyle sona ermesine değinelim.

Bir erkekle kadının evlendiğini varsayalım. Arkasından da içlerinden birisinin dava açtığını ve bu davanın sürmekte olduğunu varsayalım. Fakat dava sürerken örneğin erkeğin vefatıyla karşı karşıya kalalım. Erkeğin (davacının) vefatı veya kadının (davalının) vefatı hiç fark etmeyecek. İkisinden birisinin vefatı üzerine evlilik ölümle sona erer.

O halde örnekte evlilik ne ile sona erdi? Evlilik boşanma davasının karara bağlanması, kararın kesinleşmesiyle mi sona erdi? Hayır, evlilik ölümle sona erdi. Peki, acaba, şimdi böylesine bir olayda sağ kalan eş acaba vefat eden erkeğe mirasçı olsun mu olmasın mı? TMK m. 181/f.2'ye göre "Boşanma davası devam ederken, ölen eşin mirasçılardan birisinin davaya devam etmesi ve diğer eşin kusurunun ispatlanması halinde yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır."

Yani bu somut olayda, örneğin; erkeğin mirasçılardan bir tanesi, ölen eşin mirasçılardan bir tanesi davaya devam etti ve davalı kadının kusurlu olduğunu ispat etti. O zaman 181. maddenin birinci fıkrası uygulanıyor ve artık bu örnekte kadın sağ kalan eş sıfatıyla mirasçı olamıyor.

Mutlak Butlan Davası

Bir evlenmenin mutlak butlanla batıl olduğunu farz edelim. Örneğin, ayırt etme gücünden yoksun bir kişinin evlenmiş olduğunu varsayalım.

Ayırt etme gücünden yoksun kişinin hukuki işlemi kesin hükümsüzlükle sakattır yani kendiliğinden hükümsüzdür. Ama ayırt etme gücünden yoksun bir kişinin evlenmesi mutlaka ve mutlaka bir mahkeme kararıyla iptal edilinceye kadar geçerli olmaya devam ediyordu. Bize bir mahkeme kararı gerekiyordu mutlak butlanla batıl bir evlenmenin varlığını saptayabilmemiz için. Bir kişi sürekli olarak ayırt etme gücünden yoksun ise onun yaptığı evlilik mutlak butlanla sakat olacaktır. Peki, mutlak butlanda ilgililere tanınmış bir dava hakkı var mı? Mirasçılar acaba bu evliliğin mutlak butlanla sakat olduğunu ileri sürebiliyorlar mı?

Yukarıdaki örnekte sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun kişiyi vefat ettirelim. Bu evlilik ne ile sona erdi? Bu evlilik prensip itibarıyla ölümle sona erdi ve K'ya baktığımızda K'nın sağ kalan eş sıfatını görüyoruz. Şimdi sona ermiş olan bu evlilikte acaba mirasçılar bir dava açarak bu evliliğin mutlak butlanla sakat olduğunu ispatlayabilirler mi, buna imkân var mı? Var. Bakınız Medeni Kanun m.147 ne diyor? "Sona ermiş bir evliliğin mutlak butlanı Cumhuriyet savcısı tarafından resen dava edilemez; fakat her ilgili, mutlak butlanın karar altına alınmasını isteyebilir." Her ilgili, mutlak butlanın karar altına alınmasını isteyebilir. Dolayısıyla, örneğin; erkeğin daha önce K1 ile olan bir evliliği var. Bu K1'den olan evliliğinden Ç1, Ç2, Ç3 çocuklar dünyaya gelmiş dolayısıyla onlar babalarına mirasçı olacaklar. Onlar bu sona eren evliliği iptal ettirdiklerinde acaba bir miras menfaatleri var mı? Daha doğrusu miras menfaatlerinde bir artış olacak mı, ne dersiniz? Elbette! Bu ölümle sona eren evliliği iptal ettirirlerse artık K mirasçı sıfatına sahip olamayacak ve bu insanlar bu terekeyi 1/3 - 1/3 - 1/3 bölüşecekler. Ama kişi sağ kalan eş sıfatını taşımaya devam etseydi o zaman sağ kalan eş mirasbırakanın çocuklarıyla beraber mirasçı olduğu için, birinci zümreyle birlikte mirasçı olduğu için, 1/4 miras payı alacaktı ve geri kalan 3/4'ü buradaki üç tane çocuk paylaşacaktı. Dolayısıyla, Medeni Kanunumuz bütün bu ihtimalleri dikkate alarak diyor ki, mirasçılar

mutlak butlanla sakat bir evlilikte, o evlilik sona ermiş olsa bile o evliliğin mutlak butlanla batıl olduğunu saptatmak imkânına sahip olabiliyorlar.

Nispi Butlan Davası

Nispi butlanda ne vardı? Örneğin evlenirken kişi hata yapıyordu, aldatılıyordu, korkutuluyordu veya kişi geçici bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun oluyordu. Peki, nispi butlan sebeplerinde acaba ilgililere dava hakkı tanınmış mıydı?

Örneğin; mirasçılara dava hakkı tanınmış mıydı hatırlıyor musunuz? Hayır, prensip itibariyle hayır! Ama kanun koyucu nispi butlanla ilgili olarak bir özel düzenleme getirmiş. Medeni Kanunumuzda. 159. maddesi var. Birinci cümlesine bakıyoruz. Hükmün kenar başlığı, “Mirasçıların dava hakkı”: “Evlenmenin butlanını dava etme hakkı mirasçılara geçmez.” Ne demek istiyor kanun koyucu aslında? Hangi davadan söz ediyor? Mutlak butlan davasından mı söz ediyor? Nispi butlan davasından söz ediyor, değil mi? Nispi butlan davasından söz ediyor. Mutlak butlan davası açma hakkı zaten bizatihi mirasçılara tanınmış bir hak. Onun zaten mirasbırakandan mirasçılara intikal eden bir hak olduğunu söylemiyoruz. Kanun koyucu nispi butlan davasını düzenlemeye çalışıyor ve nispi butlan davasını ele alırken de bize diyor ki: “Evlenmenin butlanını dava etme hakkı mirasçılara geçmez.” Nispi butlanını dava etme hakkı mirasçılara geçmez. “Ancak mirasçılar açılmış olan davayı sürdürebilirler.” Yani, örneğin bir evlilikte erkeğin geçici bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun olduğunu varsayalım ve bu çerçevede bu evliliğin nispi butlanla sakat olduğunu varsayalım ve erkeğin bir dava açtığını ve bu dava sürerken vefat ettiğini varsayalım. Yani davacı davayı açmış fakat dava sürerken vefat etmiş. Şimdi acaba mirasçılar bu davaya devam edebilecekler mi devam edemeyecekler mi noktasında kanunumuz ne diyor bize? Diyor ki: “Mirasçılar açılmış olan davayı sürdürebilirler.” Aynı boşanma davasını sürdürdükleri gibi, aynı oradaki örnek gibi burada da davaya devam edebiliyorlar.

Peki, davanın sonucunda ne olacak? Bu kez de 159. maddenin üçüncü cümlesini okumak zorundayız. Üçüncü cümlesini okurken de

yine dikkatle okumak zorundayız. Bu üçüncü cümle hem mutlak butlanla ilgili hem de nispi butlanla ilgili bir cümle. “Dava sonucunda, evlenme sırasında iyi niyetli olmadığı anlaşılan sağ kalan eş yasal mirasçı olamayacağı gibi, daha önce yapılmış olan ölüme bağlı tasarruflarla kendisine sağlanan hakları da kaybeder.” Hem kanuni mirasçılık sıfatını kaybediyor hem de daha önce yapılmış bir ölüme bağlı tasarruf ona örneğin, atanmış mirasçılık sıfatını veriyorsa veya daha önce yapılmış bir ölüme bağlı tasarruf ona bir muayyen mal vasiyeti sağlıyorsa, bütün bu menfaatleri de yitiriyor. Ancak kendisinin iyi niyetli olmadığına ispatlanması lazım. Yani bu evlenmede, bir nispi butlan sebebinin, bir mutlak butlan sebebinin bulunduğunu biliyor olmalı veya bilmesi gerekiyor olmalı. Dolayısıyla eğer sağ kalan eş iyi niyetli değilse, yani bu evliliğin mutlak butlanla veya nispi butlanla sakat olduğunu biliyorsa, o zaman kendisi bu evlilik ölümüyle sona ermiş olmasına rağmen bir mirasçılık sıfatı elde edemeyecek veya kendisine daha önce yapılan ölüme bağlı tasarruflar da sona erecek, herhangi bir şekilde hüküm ifade etmeyecek.

Birden Fazla Sağ Kalan Eş

Bir kişinin ölümünde iki tane sağ kalan eş olabilir mi?

Türk Kanunu Medenisinin yürürlüğe girişinden önce, yani 1926’den önce eski hukuk sistemimize göre erkekler birden çok kişiyle evlenebiliyorlardı ve o dönemde bu erkekler vefat ettiğinde geride örneğin iki tane sağ kalan eş bırakabiliyorlardı.

Türk Kanunu Medenisi tek kişiyle evlilik rejimini getirdi. Yeni Medeni Kanunumuzda da durum aynıdır. Ama buna rağmen, hala bir kişinin vefatında geride birden çok sağ kalan eş kalabilir mi sorusuna beraberce bakalım. K1 ile evlenen erkek aslında daha sonra ikinci bir evlilik yapabilir mi? Hayır, yapamaz. Prensip itibarıyla mümkün değil. Peki, evliyken böylesine bir evlilik yaparsa ikinci evlilik ne olur, K2 ile yaptığı evlilik? Mutlak butlanla sakat olur. Peki böylesine bir mutlak butlanla sakatlık söz konusuysen, biz bu örnekte erkeğin vefatıyla karşı karşıya kalırsak acaba ne dersiniz? K1 sağ kalan eş mi? Sağ kalan eş. Peki, K2 acaba sağ kalan eş mi? Bu noktada TMK m.147/f.3’ü okuma-

mız lazım: “Evliyken yeniden evlenen bir kimsenin önceki evliliği mutlak butlan kararı verilmeden önce sona ermişse (bu zaten geçerli bir evlilik) ve ikinci evlenmede diğer eş iyi niyetliyse bu evlenmenin butlanına karar verilemez.”

Dolayısıyla bu örnekte, eğer gerçekten de ikinci evlilikteki eş bu kişinin evli olduğunu bilmiyorsa ve bilmesi gerekmiyorsa, bu çerçevede henüz mutlak butlan davası da karara bağlanmadan erkek vefat ederse yani birinci evlilik sona ererse artık bu ikinci evlilikteki kişinin de iyi niyeti koruma görecektir ve bu bahsettiğimiz örnekte erkeğin geride iki tane sağ kalan eşi kalacak. Mirası nasıl paylaşacağız, çok zor mu? Diyelim buradan bir Ç1 var, buradan bir Ç2 var. Eşler kimlerle beraber mirasçı? Birinci zümreyle beraber mirasçı. Sağ kalan eşin birinci zümredeki miras payı ne kadar? 1/4. O halde ne yapacağız 1/4’ü? İkiye böleceğiz. 1/8 K1’e vereceğiz. 1/8 de K2’ye vereceğiz. Geri kalan 3/4 payı da, yine çocuklar arasında paylaşacağız.

Ölüme Bağlı Tasarruflar

Hemen birtakım teknik terimleri sizlerle paylaşmamız lazım o da şu; ölüme bağlı tasarruf deyince neyi algılamalıyız? Acaba kanun koyucu bizim size daha birinci sınıftan itibaren öğretmeye çalıştığımız tasarrufi işlem den mi söz ediyor? Tasarrufi işlem ne idi? Hatırlayacağınız üzere, bir hakka doğrudan doğruya etki eden, o hakkı sona erdiren, o hakkı devreden, o hakkı sınırlayan bir işlem di tasarrufi işlem. Mülkiyetin nakli tasarrufi işlem di. Bir taşınmazın üzerinde ipotek tesisi tasarrufi işlem di. Bir taşınırın veya taşınmazın üzerinde bir intifa hakkı tesisi tasarrufi işlem di. Alacağın temliki tasarrufi işlem di. Bütün bunlar birer tasarrufi işlem dir.

Peki, ölüme bağlı tasarruflarda durum ne? Kişi bir vasiyetname yapmış diyor ki: “Bay X bana mirasçı olsun veya “Bütün terekem ona ait olsun” veya “Bay X’e otomobilimi bırakıyorum” veya “Bay Ü’ye ne yapıyorum? Falanca semtteki kat mülkiyetine tabi bağımsız bölümümü bırakıyorum”.

Şimdi bunların tasarrufi işlem olduğunu söylemek mümkün mü? Bunlar doğrudan doğruya bir hakka etki ediyor mu? Bunlar ne zaman

hüküm ifade edecekler? Adı üzerinde ölüme bağlı tasarruflar kişi vefat ettiğinde hüküm ifade edecekler. Dolayısıyla, ölüme bağlı tasarruf terimindeki tasarrufu teknik anlamıyla tasarrufi işlem olarak algılamamak lazım. Sadece ve sadece mirasbırakanın son arzuları, mirasbırakanın son emirleri gibi düşünmek lazım. Ölüme bağlı tasarruflarda sonuç itibariyle, ölüme hüküm ifade edecek bir hukuki işlemden söz ediyoruz.

Bu noktada bir hususu daha vurgulamak lazım. Lehine ölüme bağlı tasarruf yapılan kişinin bir beklenen hakkı dahi yok. Yani gelecekte kendisinin bu anlamda eline geçecek malvarlığı değerleriyle ilgili bir beklenen hakkı dahi yok. Dolayısıyla, örneğin mirasbırakanın sağlığında o tasarrufla ilgili herhangi bir hukuki girişimde bulunması mümkün değil. Örneğin, kendisine tanınmış bir dava hakkı yok.

Tenfizi Bağışlayanın Ölümüne Bağlı Bağışlamalar

Bir başka husus da şu, Medeni Kanunumuzun ölüme bağlı tasarruflara dair düzenlemelerinin yanı sıra bir de Borçlar Kanunumuzun tenfizi bağışlayanın ölümüne bağlı bağışlamaları var.

“Koşullu bağışlama” kenar başlığını taşıyan 290. maddemiz var. 290. maddenin de ikinci fıkrası var. Bu hükme göre: “Yerine getirilmesi bağışlayanın ölümüne bağlı olan bağışlamalarda vasiyete ilişkin hükümler uygulanır.”

Kanun koyucunun ifadesini nasıl buluyorsunuz acaba? “Yerine getirilmesi bağışlayanın ölümüne bağlı olan bağışlamalarda vasiyete ilişkin hükümler uygulanır.” Bağışlama tek taraflı bir hukuki işlem mi yoksa bağışlama bir sözleşme mi? Bağışlama elbette bir sözleşmedir. Dolayısıyla bu 290. maddenin ikinci fıkrasını nasıl algılamak lazım. Miras sözleşmelerine ilişkin hükümler uygulanır, diye anlaşılmalı. Gerçekten de bir kişi bir bağışlamada bulunabilir ama bu bağışlamanın tenfizini, yani yerine getirilmesini kendi vefatına erteleyebilir. Kendi vefatında yerine getirilmesini isteyebilir. Bu bağışlama sözleşmesinde de bağışlanan bunu kabul ederse, gerçekten de tenfizi bağışlayanın ölümüne bağlı bir bağışlamayla karşı karşıyayız demektir ve buna miras sözleşmelerine ilişkin hükümler uygulanır.

Şekli Anlamda ve Maddi Anlamda Ölüme Bağlı Tasarruflar

Şimdi ölüme bağlı tasarruf deyince bütün kitaplarda şöyle bir ayırma rastlıyorsunuz: Şekli anlamda ölüme bağlı tasarruflar, maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflar. Yani aslında kitaplar diyorlar ki, bir kişi ölüme bağlı tasarrufta bulunacak. Bunu hangi şekilde yapabilir? Yapacağı ölüme bağlı tasarruf acaba hangi şekil kurallarına uygun olarak yaratılmalıdır?

Bir de maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflardan söz ediyoruz. Maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflardan söz ettiğimizde de kişinin meydana getirdiği ölüme bağlı tasarrufun içeriği nasıl olabilir? Kişi acaba ölümüne bağlı olarak ne gibi arzularını dile getirebilir?

Mirasçı atanması maddi anlamda bir ölüme bağlı tasarruf mu? Evet. Muayyen mal vasiyeti maddi anlamda bir ölüme bağlı tasarruf mu? Evet. Vakıf kurmak maddi anlamda bir ölüme bağlı tasarruf mu? Evet.

Peki, vasiyetname maddi anlamda bir ölüme bağlı tasarruf mu? Bir şekilden söz ediyoruz değil mi? Kişinin iradesinin bürünmesi gereken bir şekilden söz ediyoruz. Dolayısıyla şekli anlamda ölüme bağlı tasarruf dediğimizde de biz sadece ve sadece bir vasiyetnameyi algılıyoruz bir de miras sözleşmesini algılıyoruz, değil mi?

Şekli anlamda ölüme bağlı tasarruf dediğimiz zaman iki tane ölüme bağlı tasarrufumuz var. Bunlardan bir tanesi vasiyetname, bir tanesi de miras sözleşmesi.

Peki, bunlar sınırlı sayıda mı? Aynı Eşya Hukukundaki aynı hakların sınırlı sayıda olması gibi burada da bir sınırlı sayı ilkesi var mı? *Numerus clausus* ilkesi var mı? Burada da bir sınırlı sayı ilkesi var. Medeni Kanunumuz şekli anlamda ölüme bağlı tasarrufları sınırlı sayıda saymış. Ya vasiyetname yapabilirsiniz ya da miras sözleşmesi yapabilirsiniz.

Peki, bunun dışında zaten ne yapılabilir ki? Örneğin ortak vasiyetname yapılabilir başka hukuk sistemlerinin düzenlemelerine göre. Müşterek vasiyetname dediğimiz vasiyetname yapılabilir. Örneğin, Alman Medeni Kanununa göre ama Türk Medeni Kanunu İsviçre Medeni

Kanunu çerçevesinde sadece ve sadece iki tane şekli anlamda ölüme bağlı tasarruf yaratmıştır. Biri vasiyetnamedir. Biri miras sözleşmesidir.

Peki, akla şu soru gelecektir. Maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflarda da bir sınırlı sayı ilkesi var mı? Evet, onlarda da içeriği bağlayıcı nitelikte olan maddi anlamda ölüme bağlı tasarruf sayısı da sınırlıdır.

Ölüme Bağlı Tasarrufta Bulunma Ehliyeti

Şimdi bakıyoruz Medeni Kanunumuzun ikinci bölümüne: Ölüme bağlı tasarruflar; birinci ayırım, Tasarruf ehliyeti. A-) Ehliyet, I-) Vasiyette, II-) Miras Sözleşmesinde.

Kenar başlık acaba sizi tatmin etti mi “vasiyette” ifadesi? Vasiyetname deseydi daha doğru olacaktı, değil mi? Yine aynı şekilde devam ediyor metinde, “vasiyet” yapabilmek için diyor. Aslında kanun koyucu “Vasiyetname” yapabilmek için demeliydi.

Diyor ki kanun koyucu TMK m.502’de: “Vasiyetname yapabilmek için, ayırt etme gücüne sahip ve on beş yaşını doldurmuş olmak gerekir.”

Biz öncelikle ayırt etme gücüne sahip olmak olgusuna beraberce bakalım. Kişi yaptığı hukuki işlemin sebeplerini sonuçlarını anlayabilecek, kavrayabilecek noktada olmalı.

Kişi ayırt etme gücüne sahip olmalıdır. Hangi anda ayırt etme gücüne sahip olmalıdır? Elbette vasiyetnamesini gerçekleştirdiği, vasiyetnamesini meydana getirdiği sırada ayırt etme gücüne sahip olmalıdır. İçinizden şöyle sorular geçebilir. Diyebilirsiniz ki, vasiyetname yapmadan önce ayırt etme gücünden yoksundur. Vasiyetname yaptığı sırada ayırt etme gücüne sahiptir. Arkasından da ayırt etme gücünü yitirmiştir. Olabilir mi? Olabilir. Ama şüpheye düştünüz mü yavaş yavaş? Yani vasiyetname yapmadan önce ayırt etme gücüne sahip değil, vasiyetname yaptığı anda ayırt etme gücüne sahip veya vasiyetname yaptığı anda ayırt etme gücüne sahip, sonradan ayırt etme gücüne sahip değil. Eğer böyle durumlarla karşı karşıyaysak, vasiyetname yapan kişinin ayırt etme gücünden vasiyetnameyi yaptığı sırada yoksun olduğunu iddia eden kişinin işi kolay, değil mi? Ne yapacak? Diyecek ki, bu kişi

vasiyetname yapmadan önce ayırt etme gücüne sahip değildi. Nasıl oldu da vasiyetnameyi yaptığı anda ayırt etme gücüne sahip hale geldi? Bu kez diğer taraf kişinin ayırt etme gücüne sahip olduğunu ispatlamak durumunda kalacak. Aynı şekilde vasiyetname yaparken ayırt etme gücüne sahip, daha sonra yitirdi. Yine aynı şekilde bu vasiyetnameden zarar gören kişiler, bu vasiyetnamenin geçersiz olduğunu iddia eden kişiler diyecekler ki, bu kişi vasiyetnameyi yaptıktan sonra ayırt etme gücünü yitirmiş. O halde nasıl oldu da vasiyetnameyi yaparken ayırt etme gücüne sahip olduğunu bize bir ispatlayın diyecekler. Diğer taraf bu vasiyetname yapılırken kişinin ayırt etme gücüne sahip olduğunu ispatlamak zorunda kalacak.

Ayırt etme gücünün ispatıyla ilgili olarak özellikle uygulamaya baktığımızda şunu görüyoruz. Uygulamada özellikle resmi vasiyetnamelerle karşı karşıya kalıyoruz. Resmi vasiyetnameleri aslında birçok resmi memurun yapması mümkün ama uygulamada noterlerin söz konusu resmi vasiyetnameleri yapmaları olgusuyla karşı karşıya kalıyoruz. Noterler de, kendilerine müracaat eden şahısların yani ölüme bağlı tasarrufta bulunmak için, vasiyetname yapmak için kendilerine müracaat eden şahsın ayırt etme gücüne sahip olup olmadığı noktasında bir şüpheye düşerse, kendisinden ayırt etme gücüne sahip olduğuna dair bir rapor talep edebiliyor. Uzman hekimlerin bu konuda düzenlediği bir sağlık raporu talep edebiliyor. Diyor ki, ben sizin vasiyetnamenizi yaparım, hangi şartlarla yaparım? Bana ayırt etme gücüne sahip olduğunuzu ispatlayan bir hekim raporu getirmeniz şartıyla bunu yaparım, diyebiliyorlar. Aslında Noterlik Kanunu, noterlere bu imkânı, işlemi yapacak kişinin ayırt etme gücünden şüpheye düşerse tanımış bulunuyor. Ama uygulamada neredeyse hemen hemen her vasiyetnamede noterlerin, ölüme bağlı tasarrufta bulunan kişiden ister genç olsun ister yaşlı olsun vasiyetnameyi yapabilecek ehliyete sahip olduğuna dair bir rapor istediklerine sizler de meslek hayatınızda tanık olacaksınız.

Bu rapora rağmen acaba gerçek farklı olabilir mi? Raporu düzenleyenler hata yapmış olamazlar mı? Raporu düzenleyenler kasten acaba bizi yanıltmak istemiş olabilirler mi? Hayatın içerisinde her türlü olasılık var, değil mi? O yüzden rapor da kişinin ayırt etme gücüne sahip olduğunu ortaya koyan kesin bir delil değildir. Aksini iddia ediyorsa

kişiler, aksini ispatlayabilecek diğer delilleri mahkemenin önüne sunabiliyorlarsa, o da hâkimde gerçekten de aksi yönde bir kanaat uyandırıyor, o zaman bu raporun herhangi bir değeri kalmayacak.

Burada duralım. Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Bu dersin hem altyazılı hem altyazısız videolarına ulaşmak için

Youtube > Prof. Dr. İlhan Helvacı sayfasını ziyaret edebilirsiniz.